

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील तरतूदीनुसार शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांच्या धर्तीवर सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालयाच्या सर्व विभागीय कार्यालयीन आस्थापनेवरील दिव्यांगास पदांची सुनिश्चिती करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृहनिर्माण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.५/गृनिधो-१

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दि. २२ फेब्रुवारी, २०२१

वाचा -

- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६
- २) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता, मंत्रालय, नवी दिल्ली यांच्या दि.०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना.
- ३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: दिव्यांग-२०१९-/प्र.क्र.२५१/दि-क-२, दि. ०२ फेब्रुवारी, २०२१
- ४) गृहनिर्माण विभाग, शासन निर्णय क्र.अअंमू-२००३/प्र.क्र.३०४/प्रशा-३, दि.३१ डिसेंबर, २०१०

प्रस्तावना -

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगांसाठी शासन सेवेत पदांची सुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार केंद्र शासनाने दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून सदर यादी केंद्र शासनाच्या www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर policy /Acts /Rules -Notification येथे List of Post Identified suitable for Persons with Benchmark Disabilities notified on ०४.०१.२०२१ या शिर्षाखाली प्रसिध्द केली आहे. सदर अधिसूचनेनुसार राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील दिव्यांगांसाठीची पदे सुनिश्चित करण्याबाबत वाचा क्र.३ येथील दि.०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये सर्व प्रशासकीय विभागांना सूचना देण्यात आलेल्या आहे. सदर सूचना व वाचा क्र.२ येथील अधिसूचनेनुसार (केंद्र शासनाच्या धर्तीवर) सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालयाच्या सर्व विभागीय कार्यालयीन आस्थापनेवरील दिव्यांगांसाठी पदे सुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. यासंदर्भात शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगांसाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. केंद्र शासनाने वाचा क्र.२ येथील दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून सदर यादी केंद्र शासनाच्या www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर policy /Acts /Rules -Notification येथे List of Post

Identified suitable for Persons with Benchmark Disabilities notified on ०४.०१.२०२१ या शिर्षाखाली प्रसिध्द केली आहे. त्यामध्ये नमूद केल्यानुसार केंद्र शासनाने पदसुनिश्चिती करुन दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेली जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर आहेत, अशा पदांबाबत केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरुप व प्रचलीत वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित राहतील, अशा सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि.०२/०२/२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत. त्यास अनुसरुन सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालयाच्या कोकण (मुंबई), पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, अमरावती व नागपूर या विभागीय कार्यालयीन आस्थापनेवरील विवरणपत्र-अ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

या संदर्भात यापूर्वी सक्षम प्राधिकारी, सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालय, यांच्या आस्थापनेकरीता निर्गमित करण्यात आलेले वाचा क्र.४ येथील आदेश यान्वये अधिक्रमित करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०२२२१५३५५३०२०९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अजित कवडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा. मंत्री, गृहनिर्माण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. राज्यमंत्री, गृहनिर्माण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) प्रधान सचिव (गृहनिर्माण), गृहनिर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
- ५) उप सचिव, गृहनिर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ६) सहसचिव, (दिव्यांग कल्याण) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) आयुक्त, अपंग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ८) सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालय, कोकण, गृहनिर्माण भवन, वांद्रे, मुंबई-५१
- ९) सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालय, नाशिक, जुने महसूल आयुक्तालय, नाशिक रोड, नाशिक -४२२१०१
- १०) सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालय, पुणे, आगरकर नगर, पुणे-४११००१

- ११) सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालय, नागपूर, जिल्हाधिकारी कार्यालय,
नागपूर
- १२) सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालय, औरंगाबाद, सि.स.नं.२५९२,
मिल कॉर्नर, औरंगाबाद-४३१००१
- १३) सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालय, अमरावती, जिल्हाधिकारी कार्यालय,
अमरावती-४४४६०२
- १४) निवडनस्ती (गृनिधो-१).

विवरणपत्र-अ

अ.क्र.	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्गासाठी पदे सुनिश्चिती	सदर पदांच्या जबाबदाऱ्या व कर्तव्य	शेरा
१.	सक्षम प्राधिकारी, दिवाणी न्यायाधीश (क.स्त.) वर्ग-१.	S, ST, RW, C	a) B, LV b) OA, OL, BL, LC, Dw, AAV c) SLD d) MD involving (a) to (d) above	सक्षम प्राधिकारी, दिवाणी न्यायाधीश (क.स्त.) वर्ग-१. भाडे नियंत्रण कायदा ही पदे प्रामुख्याने महसूल विभागीय पातळीवर कार्यरत आहेत या न्यायालयात महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा-१९९९ च्या कलम २२, २३, व २४ खालील प्रकरणे चौकशी अंती निकाली काढली जातात सक्षम प्राधिकारी, दिवाणी न्यायाधीश (क.स्त.) वर्ग-१. हे या न्यायालयांचे प्रमुख न्यायाधीश आहेत या व्यतिरीक्त कार्यालयप्रमुख, विभागप्रमुख तसेच नियंत्रक अधिकारी व माहिती अधिकार २००५ नुसार अपिल अधिकारी म्हणून कर्तव्य पार पाडणे	सक्षम प्राधिकारी, दिवाणी न्यायाधीश (क.स्त.) वर्ग-१. म्हणून सोपविण्यात आलेल्या भाडे नियंत्रण कायदा महसूल विभागीय न्यायालयातील प्रकरणे विभागातच चौकशीअंती निकाली काढने या व्यतिरीक्त कार्यालयप्रमुख, सोपविण्यात आलेल्या महसूल विभागीय विभागाचा विभागप्रमुख, नियंत्रक अधिकारी व माहिती अधिकार २००५ नुसार अपिल अधिकारी म्हणून विभागाच्या मुख्यालयातच कर्तव्य पार पाडली जातात
२.	अधिक्षक वर्ग-२	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) SLD, MI, ASD, e) MD involving (a) to (d) above	सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालयातील एक जबाबदार कर्मचारी म्हणून कर्तव्य पार पाडणे सक्षम प्राधिकारी, दिवाणी न्यायाधीश (क.स्त.) वर्ग-१. यांना प्रकरणे निकाली काढण्यात मदत करणे, प्रकरणे नीट तपासून सक्षम प्राधिकारी, दिवाणी न्यायाधीश (क.स्त.) वर्ग-१. यांना सादर करणे, सर्व प्रकाच्या नोटीसा तयार करून त्या प्रतिस्वाक्षरीत करून बजावानिस पाठविणे नकला प्रमाणित करणे, प्रतिज्ञापत्र प्रतिस्वाक्षरीत करणे, नक्कल फी रक्कमेची वसुली करून शासनाला जमा करणे प्रशासकीय कामकाजात शासकीय पात्रांना उतरे तयार करणे, प्रस्ताव तयार करणे, सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालयाचा माहितगार कर्मचारी म्हणून इतर न्यायालयात कोर्टाच्या वतीने साक्ष देणे, शासकीय बैठकींना उपस्थित राहणे आहरण व संवितरण अधिकारी माहिती अधिकार २००५ नुसार शासकीय जनमाहिती अधिकारी म्हणून कर्तव्य पार पाडणे	सक्षम प्राधिकारी, भाडे नियंत्रण कायदा न्यायालयाच्या कोर्टातील एक जबाबदार कर्मचारी म्हणून कोर्ट कामकाज, प्रशासकीय कामकाज, कोर्टा बाहेरील कामकाज कोर्टाच्या वतीने साक्ष देणे, शासकीय बैठकींना जिल्ह्यात व मंत्रालयात उपस्थित राहणे आहरण व संवितरण अधिकारी, लेखाविषयक कामकाजाचा स्वतंत्र कार्यभार, माहिती अधिकार २००५ नुसार शासकीय जनमाहिती अधिकारी, व इतर संकीर्ण कामकाजाचे कर्तव्य पार पाडणे
३.	नि.श्रे. लघुलेखक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	कामकाजात सक्षम प्राधिकारी, दिवाणी न्यायाधीश (क.स्त.) वर्ग-१., यांनी दिलेल्या श्रुतलेखन नुसार मुद्दे, निकालपत्र, पत्र, प्रस्ताव टंकलिखित करून सक्षम प्राधिकारी यांना सादर करणे अधिकाऱ्यांनी सांगतीलेली कामे वेळेवर पूर्ण करणे	सक्षम प्राधिकारी, दिवाणी न्यायाधीश (क.स्त.) वर्ग-१., यांनी दिलेल्या श्रुतलेखन नुसार मुद्दे, निकालपत्र, पत्र, प्रस्ताव टंकलिखित करून सक्षम प्राधिकारी यांना सादर करणे व अधिकाऱ्यांनी सांगतीलेली कामे वेळेवर पूर्ण करणे

४.	प्रोसेस सर्वर	ST,W,L,MF, RW,SE, C,	a) B, LV b)D, HH c) OA, BA,OL, CP,LC,Dw, AAV d) ASD(M,MoD) ,ID,SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	सक्षम प्राधिकारी, दिवाणी न्यायाधीश (क.स्त.) वर्ग-१., व अधिक्षक वर्ग-२ यांनी काढलेल्या सर्व प्रकाच्या नोटीसाची वेळेवर संबंधित पक्षकारांच्या पत्त्यावर जाऊन बजावाणी करणे, कब्जेवारंट हुक्मा नुसार घराचा ताबा घरमालकास देणे केलेल्या कामाचा पंचनामा व कब्जापावती कोर्टात सादर करणे प्रशासकीय कामकाजात कोषागारात देयके सादर करणे, घनादेश आणणे, प्रोसेस सर्वर नोंदवही अद्यावत ठेवणे इतर सलग्न कामे करणे इत्यादी	सक्षम प्राधिकारी, दिवाणी न्यायाधीश (क.स्त.) वर्ग-१., यांचे अधिकार क्षेत्रात अधिक्षक वर्ग-२ यांनी काढलेल्या सर्व प्रकाच्या नोटीसाची वेळेवर संबंधित पक्षकारांच्या पत्त्यावर जाऊन बजावाणी करणे, कब्जेवारंट हुक्मा नुसार घराचा ताबा घरमालकास देणे केलेल्या कामाचा पंचनामा व कब्जापावती को कोर्टात सादर करणे प्रशासकीय कामकाजात मदत काणे इत्यादी
५.	लिपिक- टंकलेखक	S, ST,W,BN, RW,SE, H, C,MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP. LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	सक्षम प्राधिकारी, दिवाणी न्यायाधीश (क.स्त.) वर्ग-१., कोर्ट डायसेवर येण्यापूर्वी सुनावणीचे प्रकरणे घेऊन डायसेवर जाणे पुकारण्यात आलेले प्रकरण साहेबाना देणे रेडी अन-रेडी प्रकरणात साहेब सांगतील त्या दस्तावेजावर निशाणी देणे, व रोजनामा लिहणे नकला तयार करणे, प्रकरणे जतन करणे, कोर्टातील प्रकरणाच्या नोंदिठेवणे. प्रशासकीय कामकाजात आवक-जावक नोंदिठेवणे. प्रशासकीय प्रकरणाच्या नोंदिठेवणे. पत्रमसुदे टिपणी तयार करणे सर्वप्रकारची देयके तयार करणे व कॅशबुक लिहणे आहरण व संवितरण अधिकारी यांना सादर करणे	मुख्यालयातच कोर्टाच्या कामकाजासह प्रशासकीय कामकाजात आवक-जावक व प्रकरणाच्या नोंदिठेवणे लेखाविषयी सर्व प्रकारची देयके तयार करणे व कॅशबुक लिहणे आहरण व संवितरण अधिकारी यांना सादर करणे इत्यादी
६.	शिपाई	S,ST,W,L, KC,PP,MF, RW,SE,C	a) B, LV b) D, HH c) OA,OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD, (M,MoD),ID, SLD,MI e)MD, involving (a) to (d) above	सदर पदावर कार्यरत कर्मचाऱ्यावर नियमित स्वरूपाचे कामकाज सोपविले आहे. जसेकी कार्यालय वेळेवर उघडणे व बंद करणे, कार्यालयातील स्वच्छता साफसफाई करणे, अधिकाऱ्यांना चहा-पाणी देणे, टपाल व धारिका ने-आन करणे, इतर सलग्न कामे करणे इत्यादी	शिपाई वर्ग-४ गट-ड पदाच्या जबाबदाऱ्या व कर्तव्य लक्षात घेता सोबतच्या दिव्यांग प्रवार्गामधील उमेदवार योग्य त्या स्वाफ्टवेअर, साधने व उपकरणांच्या सहाय्यासह ग्राह्य धारणेत यावा.

ABBRAVIATION-

Sr.No	Abbreviation	Long Form	Sr.No	Abbreviation	Long Form
୧	B	Blind	୧୨	DW	Dwarfism
୨	LV	Low Vision	୧୩	AAV	Acid Attack Victim
୩	D	Deaf	୧୪	ASD	Autism Spectrum Disorder (M-Mild, MoD-Moderate)
୪	HH	Hard of Hearing	୧୫	ID	Intellectual Disability
୫	OL	One Leg	୧୬	SLD	Special Learning Disability
୬	OAL	One Arm and One Leg	୧୭	MI	Mental Illness
୭	CP	Cerebral Palsy	୧୮	MD	Multiple Disabilities
୮	LC	Leprosy Cured	୧୯	OA	One Arm
୯	BA	Both Arms	୨୦	BL	Both Leg
୧୦	BLOA	Both Leg & One Arm	୨୧	BLA	Both Legs Arms
୧୧	MDy	Muscular Dystrophy			

ABBRAVIATION-

Sr.No	Abbreviation	Long Form	Sr.No	Abbreviation	Long Form
୧	S	Sitting	୮	PP	Pulling & Pushing
୨	ST	Standing	୯	MF	Manipulation by Fingers
୩	W	Walking	୧୦	SE	Seeing
୪	BN	Bending	୧୧	H	Hearing
୫	L	Lifting	୧୨	C	Communication
୬	KC	Kneeling & Crouching	୧୩	CL	Climbing
୭	RW	Reading & Writing			